

Clip 2: De grutto en zijn leefgebied in Nederland

Inrichting van het weidevogelmozaïek

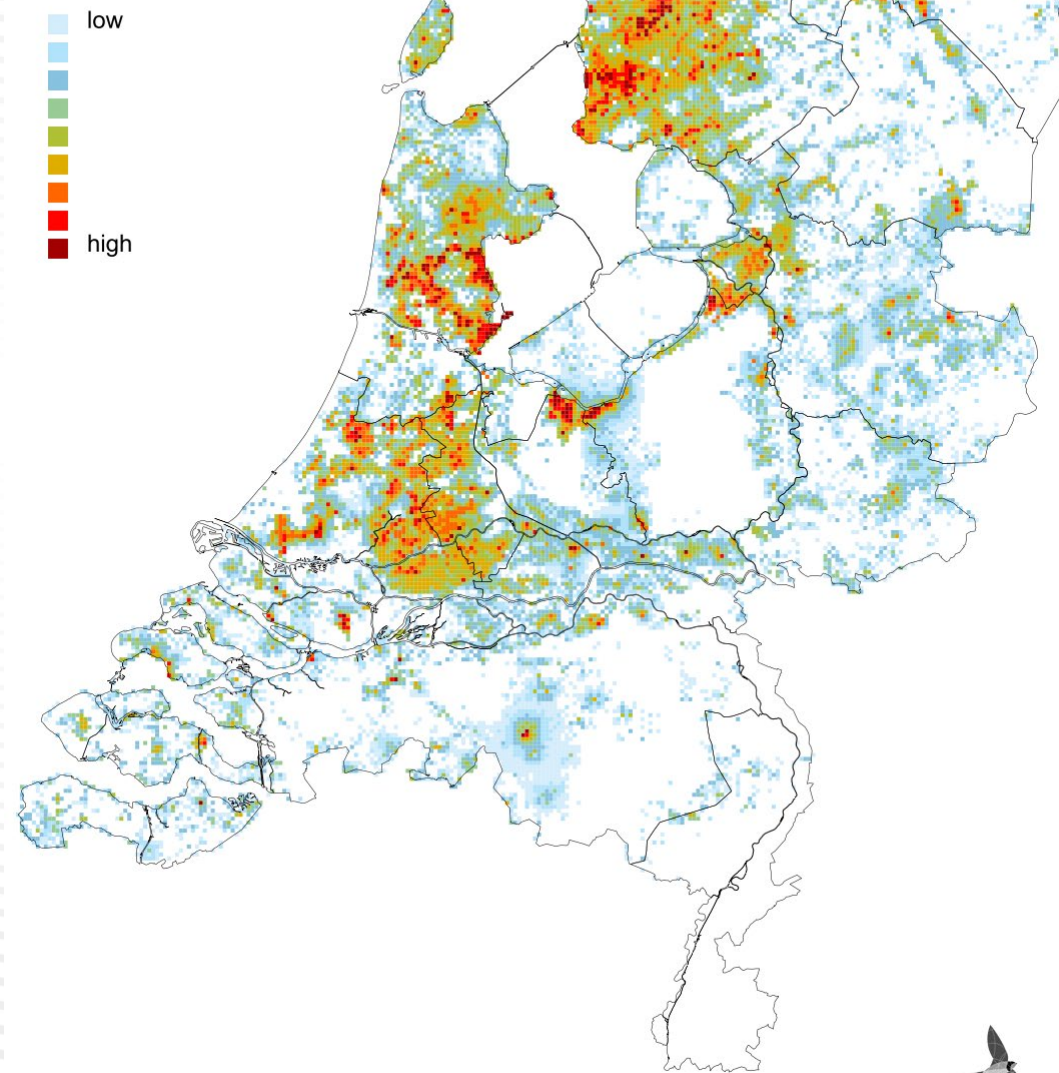
Lesdoelen

1. De student kan verschillende broedgebieden van de weidevogelsoorten beschrijven
2. De student kan het management van goed wormenland uitleggen
3. De student kan de rol van watermaatregelen uitleggen
4. De student kan de voorwaarden van kuikenland uitleggen

Broedgebieden grutto

- Weidevogels zijn honkvast

Black-tailed Godwit - *Limosa limosa*
Breedingbirds
density
2013-2015

Waar vestigen de vogels zich?

Grutto:

- Kruidenrijk en bloemrijk grasland met een hoge grondwaterstand
- In de buurt van soortgenoten

Kievit:

- Vochtige beweide graslanden
- Akkerland/Maïspancelen

Foto T.Visser 2017

Hans Gebuis, Agami

Waar vestigen de vogels zich?

Scholekster:

- Vochtig, kruidenrijk grasland
- Kort begraasde weilanden
- Bouwland

Tureluur:

- Vochtig, kruidenrijk grasland
- Hoog waterpeil
- Natte delen

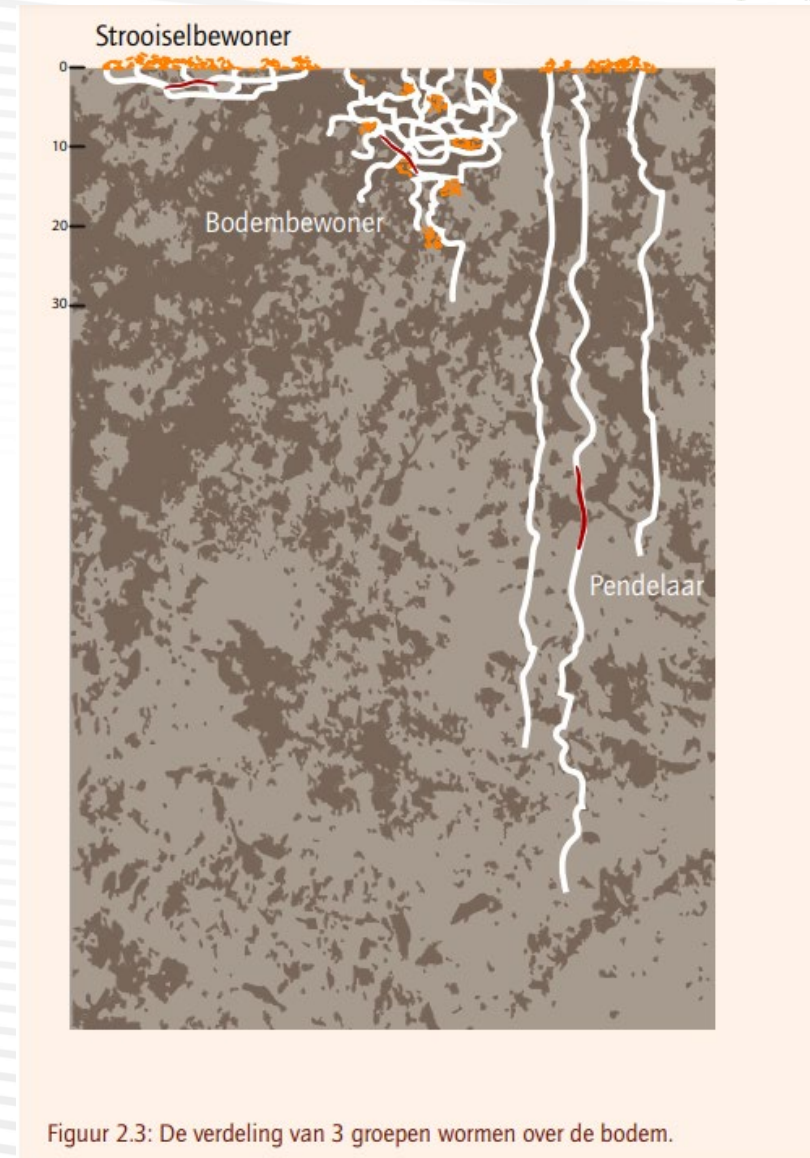

Bron: Vogelbescherming

Wormen!

- Hoe meer wormen hoe beter voor de weidevogels (minimaal 70-120 g per m²)
- De wormen moeten bereikbaar zijn voor zichtjagers en tastjagers
- De bovenlaag van de bodem moet vochtig zijn: indringingsweerstand van max: 110N per cm²

Bron: van Eekeren et al., 2014

Van boven naar beneden:

- Strooiselbewoner
- Bodembewoner
- Pendelaar

Management van wormenland

Gunstig voor wormen:

- Permanent grasland
- Hogere waterstand
- Voedsel (stalmest, vaste mest, bokashi, compost, maaisel)

Niet gunstig:

- Mestinjectie -> verstoring bodemstructuur -
- Bovenlaag verdroogt hierdoor eerder
- Mest verzuurt de bovenlaag

Watermaatregelen

Een vochtige bodem is belangrijk voor:

- de bereikbaarheid van de wormen voor de volwassen vogels
- de ontwikkeling van kruiden voor het aantrekken van insecten
- Tragere grasgroei, daardoor langer open en doorwaadbaar gras in mei

Watermaatregelen

- Slooppeil verhogen
- Slootkanten afvlakken
- Greppelinfiltratie
- Waterpeil verhogen (drukdrainage)
- (Greppel) plasdras aanleggen

Foto: Ernst Oosterveld

Wat maakt een goede (greppel) plasdras?

- Voor de vogels gaat het om **dras**, niet om de plas!
- Plas niet dieper dan 8 cm
- Op en rond plasdras geen of weinig bemesting voor korter en open gewas
- Nat houden van februari t/m half juni
- Altijd combineren met goed broedgebied

<https://www.youtube.com/watch?v=zm6iUkHt1qo>

Hoe ziet goed kuikenland eruit?

Grote insecten

+

Diversiteit (?)

Bron: Tim Visser

Vliegjesland voor kuikens

Tabel 1.2: Voedsel van de steltloper kuikens (Bron: naar Beintema et al., 1995)

Vogelsoort	Ondergronds		Bovengronds			
			Oppervlakte		vegetatie	
	Regenworm	Emelt	Kever	Slak	Mug	Vlieg
Grutto	*	*	***	*	***	***
Kievit	***	**	***	**	**	**
Kemphaan	**	*	***	*	**	***
Tureluur	*		***	*	***	***
Scholekster	**	***	**	*	*	*

Bron: van der Weijden en Guldmond, 2006

*** = > 75%

** = 25-50%

* = <25%

Gruttokuikens: 2.000 – 10.000 insecten per dag!

Kievitkuikens: 800 – 5.000 insecten per dag!

Samenvattend

Jullie kennen nu:

- De verschillende broedgebieden van de weidevogels
- Het management van goed wormenland
- De rol van watermaatregelen voor weidevogels
- De voorwaarden voor goed kuikenland

Bronnen en verdere informatie

- Melman, D., Kleyheeg, E., Visser, T., Oosterveld, E., Roodbergen, M., Teunissen, W., & Slier, T. (2020). *Invloed greppel-plasdras op kuikenoverleving kievit* (No. S2020/12). VBNE, Vereniging van Bos-en Natuurterreineigenaren.
- Onrust, J., Wymenga, E., Piersma, T., & Olff, H. (2019). Earthworm activity and availability for meadow birds is restricted in intensively managed grasslands. *Journal of Applied Ecology*, 56(6), 1333-1342.
- Van der Weijden, A. & Guldemon, J. (2006). Wormenland en vliegjesland – bemesting in relatie tot voedsel voor de grutto. CLM 646-2006.
- Van Eekeren, N. J. M., Bokhorst, J., Deru, J., & de Wit, J. (2014). *Regenwormen op het melkveebedrijf: Handreiking voor herkennen, benutten en managen* (No. 2014-004 LbD). Louis Bolk Instituut.
- Visser, T., 2022. De waarde van greppel plas-draspercelen voor weidevogels. Verkregen van: <https://edepot.wur.nl/571723>
- Vogelbescherming. Grutto. Verkregen van: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/grutto>. Geraadpleegd op 05-07-2022
- Vogelbescherming. Kievit. Verkregen van: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/kievit>. Geraadpleegd op 05-07-2022
- Vogelbescherming. Scholekster. Verkregen van: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/scholekster>. Geraadpleegd op 05-07-2022
- Vogelbescherming. Tureluur. Verkregen van: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels/kennis-over-vogels/vogelgids/vogel/tureluur>. Geraadpleegd op 05-07-2022